

Зміст

I. ПЕРЕДМОВА	11
II. ВСТУП	13
Історія розвитку і становлення загального догляду в Україні..	13
Історія розвитку і становлення акушерства в Україні	14
Етико-деонтологічні аспекти в діяльності фельдшера і акушерки	15
Медична деонтологія в акушерстві	17
Значення самоосвіти і самовиховання в житті та діяльності фельдшера і акушерки. Підвищення кваліфікації. Атестація професійного рівня	17
Професійні шкідливості у роботі фельдшера, акушерки. Дотримання норм і правил техніки безпеки.....	22
Контрольні запитання	26
III. САНІТАРНО-ПРОТИЕПІДЕМІЧНИЙ РЕЖИМ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАКЛАДІВ. ДЕЗІНФЕКЦІЯ. СТЕРИЛІЗАЦІЯ	27
Санітарно-протиепідемічний режим	27
Проблема внутрішньолікарняних інфекцій.....	27
Гігієна праці медичного персоналу	29
Узагальнені правила безпеки роботи медичних працівників....	30
Миття рук (соціальний, гігієнічний, хірургічний рівні)	30
Надягання стерильного халата	34
Надягання стерильних гумових рукавичок.....	34
Нормативні накази МОЗ України з питань санітарно-протиепідемічного режиму.....	35
Накази МОЗ СРСР з питань санітарно-протиепідемічного режиму, нині чинні в Україні	35
Дезінфекція	36

ЗМІН

Орієнтовний розрахунок потреб об'єкта в дезінфекційних засобах	10
Приготування концентрованого освітленого 10 % розчину хлорного вапна	41
Генеральне прибирання в асептичних приміщеннях	48
Санітарно-протиепідемічний режим приймального відділення... ..	49
Санітарно-протиепідемічний режим палати	57
Санітарно-протиепідемічний режим процедурного кабінету	59
Накривання стерильного столу: послідовність дій, загальні вимоги	61
Санітарно-протиепідемічний режим їдальні	61
Асептика і антисептика	62
Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення	63
Підготовка білизни і перев'язного матеріалу до стерилізації	64
Стерилізація	66
Профілактика заражень на вірусний гепатит, СНІД, туберкульоз	68
Заходи безпеки медичних працівників щодо зараження вірусними гепатитами В, С, СНІДом	69
Контрольні запитання	70
IV. ТИПИ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАКЛАДІВ.	
ЛІКУВАЛЬНО-ОХОРОННИЙ РЕЖИМ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ	73
Первинна медико-санітарна допомога	73
Вторинна медична допомога	75
Третинна медична допомога	75
Лікувально-охоронний режим	76
Вимоги до медичних працівників	78
Організація відвідувань хворих	79
Контрольні запитання	80
V. ОСОБИСТА ГІГІЄНА ХВОРОГО	82
Положення хворого в ліжку	82
Режим фізичної активності	83
Ліжко хворого і вимоги до його обладнання	84
Заміна постільної і натільної білизни тяжкохворим	85
Транспортування і перекладання хворого	87
Основні вимоги до гігієни тіла пацієнтів	88
Догляд за шкірою	89
Догляд за волоссям	90
Пролежні: причини виникнення їх, заходи щодо профілактики	91
Догляд за ротовою порожниною	94
Догляд за очима	95

Догляд за вухами	97
Догляд за носом	97
Використання підкладних суден і сечоприймачів	98
Підмивання тяжкохворих	— 98
Контрольні запитання	99
VI. ХАРЧУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ	101
Склад і енергетична цінність їжі	101
Лікувальне харчування	103
Дієтичні столи та індивідуальні дієти	106
Розвантажувальні (контрастні) дні	116
Харчування вагітних	117
Харчування роділь і породіль	118
Харчування вагітних із різними захворюваннями серцево-судинної системи	120
Харчування вагітних із захворюваннями органів дихання	120
Харчування вагітних із захворюваннями органів травлення....	121
Харчування вагітних із захворюваннями печінки і жовчних шляхів	122
Харчування вагітних із захворюваннями нирок і сечових органів	123
Харчування вагітних із захворюваннями ендокринної системи .	124
Харчування вагітних при ожирінні	125
Лікувальне харчування вагітних при анемії	126
Харчування вагітних при гестозах	127
Організація харчування хворих у стаціонарі	128
Годування тяжкохворих	130
Штучне харчування хворих	131
Контрольні запитання	135
VII. НАЙПРОСТІШІ МЕТОДИ ФІЗІОТЕРАПІЇ.	
ГІРУДОТЕРАПІЯ. ОКСИГЕНОТЕРАПІЯ	137
Загальні механізми дії засобів впливу на кровообіг	137
Застосування медичних банок.....	137
Використання гірчиці і гірчичників	140
Зігрівальний вологий компрес	142
Застосування грілок	144
Застосування холоду (міхура з льодом, примочок)	146
Водолікування	147
Гірудотеранія (застосування п'явок)	149
Світлолікування	153
Оксигенотерапія	156
Контрольні запитання	159

VIII. ВИПISУВАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ЗАСТОСУВАННЯ	
ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ	160
Види лікувальної дії лікарських препаратів	160
Загальні правила виписування і одержання ліків із аптеки для відділення	161
Оформлення вимоги — замовлення на отримання ліків із аптеки	162
Правила зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах	163
Облік наркотичних (психотропних) засобів у закладах охорони здоров'я	164
Ентеральне уведення лікарських препаратів	168
Організація роздачі ліків у відділенні	170
Зовнішнє застосування лікарських речовин	172
Інгаляції	174
Парентеральне уведення лікарських препаратів	176
Набирання ліків	178
Правила розведення антибіотиків	180
Внутрішньошкірні ін'єкції. Проведення проб	181
Техніка виконання підшкірних ін'єкцій	183
Підшкірне уведення олійних розчинів	184
Техніка виконання ін'єкцій інсуліну	184
Особливості уведення гепарину	185
Техніка виконання внутрішньом'язових ін'єкцій	186
Особливості уведення біциліну	188
Техніка виконання внутрішньовенних ін'єкцій	188
Автогемотерапія	191
Кровопускання	191
Заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином	192
Техніка виконання внутрішньовенних уливань	194
Узяття крові з вени на аналіз	197
Можливі ускладнення ігри ін'єкціях, надання допомоги	200
Контрольні запитання	204
IX. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПАЦІЄНТАМИ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ	206
Температура тіла та її вимірювання	206
Поняття про патогенетичні механізми гарячки	210
Види гарячки	211
Стадії гарячки. Догляд за хворими	213
Дослідження пульсу	216
Артеріальний тиск	219
Визначення добового діурезу і водного балансу	221

Спостереження за диханням	223
Контрольні запитання	225
Х- ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ ПІД ЧАС БЛЮВАННЯ І ПОРУШЕНЬ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ВІДПРАВЛЕНЬ	227
Допомога папістові під час блювання	227
Промивання шлунка за допомогою товстого зонда	228
Промивання шлунка беззондовим методом	230
Застосування газовивідної трубки	230
Клізми. Очисна клізма	231
Особливості проведення клізми дітям	232
Проведення олійної клізми	233
Проведення гіпертонічної клізми	233
Проведення емульсійної клізми	233
Проведення медикаментозної клізми	234
Використання сифонної клізми	235
Спостереження за хворими з нетриманням сечі і догляд за ними	236
Спостереження за хворими з затримкою сечовиділення і догляд за ними	237
Катетеризація сечового міхура	238
Уведення постійного катетера у сечовий міхур	239
Промивання (інстиляція) сечового міхура	240
Контрольні запитання	240
XI. ЛАБОРАТОРНІ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ. УЧАСТЬ ФЕЛЬДШЕРА, АКУШЕРКИ В НИХ	242
Узяття мазка з зівів і порожнини носа.....	243
Збирання мокротиння для лабораторних досліджень	243
Збирання сечі для лабораторних досліджень.....	244
Проведення проби за Зимницьким	246
Збирання калу для лабораторних досліджень.....	247
Дослідження секреторної функції шлунка.....	248
Зондовий метод отримання шлункового вмісту з використанням ентерального подразника	249
Зондовий метод отримання шлункового вмісту з використанням парентерального подразника	251
Везондовий метод дослідження секреторної функції шлунка за допомогою методики "Ацидотест".....	252
Експрес — методика внутрішньошлункової рН-метрії	253
Дуоденальне зондування.....	253
Трифазне дуоденальне зондування	254

И'ятифазне дуоденальне зондування	256
Сліпе зондування (тюбаж)	257
Рентгенологічні методи дослідження дихальної системи	257
Підготовка хворого до рентгенологічного дослідження шлунка і дванадцятипалої кишки	257
Підготовка хворого до рентгенологічного дослідження товстої кишки (іригоскопії)	258
Підготовка хворого до пероральної холецисто- і холангіографії ...	259
Підготовка хворого до внутрішньовенної холецистографії (холеграфії).....	260
Підготовка хворого до рентгенологічного дослідження нирок і сечових шляхів	260
Підготовка пацієнта до проведення бронхоскопії. Асистування лікареві під час проведення процедури	261
Підготовка пацієнта до проведення езофагогастродуоденоскопії. Асистування лікареві під час проведення процедури	263
Підготовка пацієнта до колоноскопії. Асистування лікареві під час процедури	265
Підготовка пацієнта до ректороманоскопії. Асистування лікареві під час процедури	266
Підготовка пацієнта до цистоскопії. Асистування лікареві під час процедури	266
Техніка виконання хромоцистоскопії	267
Пункція черевної порожнини (лапароцентез). Асистування лікареві під час процедури	268
Плевральна пункція (плевроцентез, торакоцентез). Асистування лікареві під час процедури	269
Спинномозкова (люмбальна) пункція. Асистування лікареві під час процедури	272
Контрольні запитання	273
ХІІ. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ХВОРИМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ	275
Основні ознаки захворювань органів дихання. Догляд за хворими	275
Особливості догляду за хворими на бронхіт	279
Особливості догляду за хворими на пневмонію	279
Особливості догляду за хворими на плеврит	280
Особливості догляду за хворими з абсцесом легені	281
Особливості догляду за хворими на бронхіальну астму	282
Постуральний дренаж бронхів	282
Контрольні запитання	283

ХІІІ. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ХВОРИМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ...	284
Основні ознаки захворювань серцево-судинної системи	284
Спостереження за хворими з болем у ділянці серця і догляд за ними	286
Спостереження і догляд за хворими з недостатністю кровообігу	288
Особливості догляду за хворими на ревматизм	290
Особливості догляду за хворими з вадами серця	— 291
Особливості догляду за хворими на гіпертонічну хворобу	291
Контрольні запитання	292
ХІV. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ХВОРИМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ	293
Основні ознаки захворювань травного тракту	293
Особливості догляду за хворими з захворюваннями шлунка	297
Особливості догляду за хворими з захворюваннями кишок	298
Контрольні запитання	299
ХV. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ХВОРИМИ З ПОРУШЕННЯМИ ФУНКЦІЙ НИРОК ТА СЕЧОВИХ ШЛЯХІВ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ	300
Основні ознаки захворювань нирок і сечових шляхів. Ниркова колька	300
Гостра ниркова недостатність	302
Хронічна ниркова недостатність	302
Контрольні запитання	303
ХVІ. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ХВОРИМИ З ЗАХВОРЮВАННЯМИ КРОВІ ТА КРОВОТВОРНИХ ОРГАНІВ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ	305
Спостереження за хворими з анеміями і догляд за ними	305
Спостереження за хворими з гемобластозами і догляд за ними	308
Контрольні запитання	310
ХVІІ. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ХВОРИМИ З ЗАХВОРЮВАННЯМИ ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ	311
Спостереження за хворими на цукровий діабет і догляд за ними	311
Спостереження за хворими з захворюваннями щитоподібної залози і догляд за ними	314
Спостереження за хворими з ожирінням і догляд за ними	316
Контрольні запитання	318
ХVІІІ. ДОГЛЯД ЗА ТЯЖКОХВОРИМИ І ХВОРИМИ, ЯКІ ВМИРАЮТЬ. РЕАНІМАЦІЙНІ ЗАХОДИ	320
Догляд за тяжкохворими	320

Догляд за тяжкохворими, які перебувають у стані коми	323
Стосунки медичного персоналу з тяжкохворими і їх родичами ...	326
Процес умирання і його періоди	329
Біологічна смерть людини	332
Контрольні запитання	333
XIX. ОСНОВИ САНОЛОГІЇ, ЗДОРОВ'Я, ЧИННИКИ РИЗИКУ	335
Здоров'я ~ найбільший дарунок природи	335
Санологія. Валеологія	336
Чинники ризику	339
Контрольні запитання	342
XX. ЗАГАРТОВУВАННЯ ОРГАНІЗМУ	343
Загартування	343
Основні принципи загартування	343
Режими загартування	— 344
Контрольні запитання	349
XXI. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ І ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ	350
Контрольні запитання	— 355
XXII. РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ.....	357
Контрольні запитання	363
XXIII. ПСИХІЧНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ	364
Контрольні запитання	372
XXIV. СІМ'Я І ЗДОРОВ'Я	373
Контрольні запитання	380
XXV. АКТИВНЕ ДОВГОЛІТТЯ	381
Контрольні питання	383
XXVI. ТЕСТИ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ПІДСУМКОВОГО РІВНЯ ЗНАНЬ	384
Еталони відповідей на тести	421
Список літератури	422